

ri, & dos non succedit loco legitime, quia cum femina sit excula a tota successione, pretendere non potest legitimam, quia est illius pars, idemque dos adiecta a patre potest stare dictum tamquam quid extrinsecum, ac remotum a successione; aut incipit a donatione, ita ut deinde sequatur exclusio a successione, & tunc succedit loco legitime, quia ipsa dos videatur causa proxima, & intrinseca exclusione, ut post antiquiores ita d. distinctionem concipit Merlin. d.c. 8. n. 9. & sequitur Rota apud eundem d. dec. 133. in principio, & dec. 197. n. 2.

Iste tamen distinguendus modus deducetur ex ordine sermonis non videtur omnino tatus, tunc quia regulariter fallacia, & debilita esse solent argumenta deducta ex ordine per prius, & posterius, seu ex verborum formulis, rurum etiam quia de facto fallacia convincit ex quibusdam statutis, vel iuribus municipalibus hunc ordinem tenentibus, quia prius excludunt, & deinde mandant dotari, & tamen receptum est donec succedere loco legitime, ex cumulato, per Boff. d.c. 7. num. 50. & praesertim si statutum nullib[us] haber respectum matrimonii, neque de illo aliquam mentionem facit, unde refutat argumentum, quod habuit dotti debitum tamquam purum, ac loco legitime subrogatum; altera quia non videtur pueras de alimentis pro tempore, quo essent innuptae, quod etiam est argumentum, ut disputatur aetate statutum praecepit, ex iis de quibus per Boff. d. cap. 7. num. 74. Tertia, quia mandatae coniugii dotari inspecka qualitate perfectorum, patrimonii, & confitunduntis, quod parter est magnum argumentum in identitatem; Quarta satis fortis, quod mandatoe dotae esse dote contentas, ut patet ex collect. per Boff. d. cap. 7. num. 81. neque quicquam petere etiam ratione legitime, vel eius supplementum, ubi enim statutum de legitima mentione facit, regula est feminas censorias, pluribus hinc inde deducit Boff. d. cap. 7. num. 75. ad 74. atque de hac, & aliis precedentibus conjecturis habetur in Tyburtina hereditatis coram Veropio impress. d. dec. 197. post Merlin. de legi, ubi ceteri curulantur; Idem adeo verum, ut in aliquorum sensu, etiam in eis, quo femina per statutum extranea reputatur, per hujusmodi mentem a testatore factam censeatur suita restituenda, quod tamen nihil non placet, ut plures actum habetur, subtilis de legitime, & derivatione praesertim in Romana legitime de Vitali.

Quinta era conjectura, quia statutum provideret super successione ipsarum feminarum, ut ceteris allegatis in specie huius statuti Eugubini advertit Androcl. contrav. 81. num. 5. & 9.

Sexta potentissima, quia nisi femina datur, statutum mandat eam admitti ad successione pro virili, ergo dicebamus esse in casu claro potius quam in conjecturali, ut statutum sit causa proxima, & immunita exclusionis, ut in terminis confutendis Neapolis idem disponens, Capyc. Latr. dict. consilat. 93. numer. 13. cum seq.

Et septima de nimis, quia statutum non est simpliciter exclusivum, sed solidum, nisi alias idem statutum disponat, ipsa femina reintegratur, ut plene habeatur deducit. coram Buratto, Royas, & aliis in Peruina reintegrations, de qua etiam sub it. de successione propter ea impossibile est dicere feminam extraneam, cum ita remaneat vera sua, obtinens integrum successione, partim de presenti sub nomine doto, & partim ad tempus supponit; Ex quibus omnibus insimul ponderantis, quamvis singula suas difficultates pati possent, cum sensu etiam veritatis, dicebam mihi videri hoc statutum non facere feminas extraneas, id est de consequenti doto succedere loco legitime, quo posse, sequitur eam pure debeti, ac etiam non peccat transmittit supra.

In contrario vero obstat, quod dum statutum uitio termini dotes, seu dotandi, differre videatur hujusmodi obligationem ad tempus matrimonii, sine quo non datur dos, que ab illo nomine ac effientiam recipit; quemadmodum enim juxta verorem, & receptam opinionem statutum tollere potest legitimam in toto, fave illam diminutam commutatam cum dote, quamvis hec legitimam naturam retineat, ita prohibitus est non debet, ut ejusdem legitima prelationem ad certum tempus differat, ita concurrentia clara, seu conjecturali statutum voluntate, possint simili stare, dote succedere loco legitime, & tamen non posse nisi de tempore matrimoni, & quatenus illud sequatur, sed hujusmodi voluntate non urgente, minime alius administris ac circumstantiis, solum argumentum deducit ex termino, seu vocabulo dotes non sufficit, ubi tota

alia in contrarium urgent, quoniam juxta communem locundum usum, per quandam inproprietatem, etiam dotes definita pro puellis innuptis, talis dicitur, ac quamplura obtinet dotis privilegia, ut in specie huius statuti, respondendo hunc obiecto advertit Androcl. d. contrav. 81. numer. 5. Ergo generaliter idem removetur in allegata Tyburtina coram Veropio 197 post Merlin. num. 5. & sic est unum ex adminiculis, quod cum aliis unitum videtur considerabile, fecus autem folium, & de per se; Credo quod causa per cordiam sopita fuerit,

ROMANA LEGATI PRO CAROLO GALERATO CUM N. PUELLA.

Causa disputatus coram A.C. & credore resolutus
pro Galerato.

Legatum, vel alia hominis dispositio de dote praefixa, an sit pura, vel conditionalis, ita ut non sequitur matrimonio peti possit, necne. Et quantum peti non possit, ad quem interim spectant fructus.

S U M M A R I U M.

- 1 Causa controversiae.
- 2 Fructus debentur de legato pecunia, quam testator ordinavit in effectu fructus.
- 3 Legatum datus successori est locutum dicitur purum, & debetur etiam nupis non sequuntur.
- 4 De distinctione inter conditionem exprefam, vel tacitam nisi legato adjectam.
- 5 Declarat or theor. Bart. in l. Titio centrum.
- 6 Ubi dos non succedit loco legitime, illius legatum dicitur conditionalis.
- 7 Falsit ex contrariai conjecturis.
- 8 Quando dicatur dispositio pura, vel conditionalis.
- 9 De eodem, & praefiramus tempus faciat conditionem.
- 10 Traditor modus decidendi causam in hoc dubio.
- 11 Fructus non possunt daberis, ubi non adesset debitum foris.
- 12 Ex legato dotes non infertur ad alimenta.

D I S C. XIV.

Testatrix Carolum heredem gravavit ad investendum in rem fructiferam sc. 100. praefanda N. puerula, quando maritabitur, vel monacabitur, & in casu obitus, vel alterius impedimenti predictae puerula, quicdam alias vocatas, unde elapsi pluribus annis post mortem testatrix, puerula predicta adhuc innupta Carolum heredem pulsat coram A.C. ad predicti legati, vel alatem fructuum decursum solutionem, quos in eis statu petebat pro alimentorum subventione, non obstante, quod legatum confiteretur in pecunia de sui natura sterili ac infruitfera, quoniam stante praecerto testaticis de inventendo in rem fructiferam, tunc in odium, & penam non adimplentis, investimentum habendum est pro facto, ideoque debentur fructus, tamquam damnatio, & interesse loco illorum fructuum, quos produxit fermentum si factum est, in ipsius libet terminis invenientim ordinari per testatorem dec. 446. p. 1. rec. dec. 159. post Pacif. de Salviano, Viterbiensis, datus 26. Junii 1641. Duozetto inter suas dec. 627. Romana pecuniarum 15. Junii 1665. Albergato, & plures in sua materia sub it. de s. viris.

Scribens pro Carolo reo contento, atque distinguendo causam in duos punctos, unum nempe super competenter actionis ad ipsum legatum in forte principali afferendum, alterum vero super dictis fructibus, vel dannis, & interesse; quatenus pertinet ad primum, licet causa qualitas tantam digressionem non exigeret, attamen quia scribens pro actrice confundendo causas multa in hac materia congregabat, idcirco ad materiam dilucidationem, ac ostendendam aequivoca, cum quibus procedebatur, deviando a styllo, theorican constitutis super hujusmodi questione, an feliciter & quando legatum dotes est purum, vel conditionale, ita ut non sequitis nuptis per legatarium peti possit, vel per eam morientem ad heredes transmittatur, necne.

Ut enim adiungit in dicta dec. 291. part. II. recent. in qua dispositio certam actatem continet, annorum scilicet 17. dispositio duplum conditionem tunc contineat dicunt, unam temporis, seu etatis, & haec adiecta est exequationi, alteram vero matrimonii, & haec adiecta dici-

Card. de Luca, Lib. VI.

B 3 tur

tur substantia eo ipso quod legatum est pro dote, quoniam haec, disponitio voluntate non refragante, per necessarium antecedens exigit matrimonium, fine quo non datur. Et quidem ubi alia non urgent administrula, semper erroneous centui ex sola contextura verborum inadvertenter per Notarios, vel scriptores testamentorum, uno vel altero modo concipi solita, defraui debere substantiam voluntatis, qua est non relinquendis nisi pro dote praesupponente de sufficientia matrimonium carnale, vel spirituale, ad cuius effectum asequendum illa necessaria esse solet.

Quando autem inspicere expedit, an conditio adiecta sit substantia, vel exceptione, adhuc in praesenti facti specifico dicibant causare questionem, cum omnia regantur ab uno verbo, sed sub una oratione esse dicebantur, quo causa tempus, seu conditio nuptiarum dictum adiecta substantiae, scilicet auctem, ubi essent plures orationes in suo genere perfectae. Et clariss. ubi precederet dispositio pura, & deinde ex intervallo adiectio tempus executionis, ut ita distinguendo firmatur apud allegatos, & hene etiam expediat Merlin. lib. 2. contr. 45. & ad aliud propositum advertitur d. disc. 108. sub tit. de feed.

Et in summa, cum haec sit questione voluntatis, istius substantia in herendum est, non autem formulae verborum, que solum operativa remanet tanquam unum ex administrulis, quod ab aliis coadiuvandum sit, sive alia coadiuvent, unde alias conjectura ac preumptiones apud allegatos ponderari solent, illa preferunt ex intermedia propria alimentorum, seu interieurorum, vel altera affectionis testatoris, qui verisimiliter efficiat etiam sine nuptiis testatorum, sive illa deducit ex obiectivitate, quam pleris in dispositio fatis pondent, non singulariter, sed unitim pro iudicis prudenti arbitrio ponderande sunt juxta conjecturalium regulam, specie singulare facti circumstantias, ex quibus aedem conjectura sapientius in uno cauſa sufficiunt, in altero autem non, ita erroneous videatur singularium certam ac determinatam veritatem firmare.

Quovadis ad aliam inspectionem fructuum, non negabam conclusionem per ferentes in contrarium, ut superdelectum, ut scilicet testator demandante pecuniam investimenti bona fructuera ad commodum aliquicunque illud inodium non adimpliret haberet pro facto. Negabam tamen actionis competentiam ex eodem defectu non purificare conditionis, quoniam fructus dicuntur sequela dominii ac accessione eius principalis, qua non debita, non possunt illi deberet. Non potest enim plus operari factio quam veritas, unde si legamus confiteretur in predio, vel alia re naturaliter fructuera, adhuc legataria non posset neque rem neque fructus pretendere, multo minus in praesenti; unde quando disputant DD. ex cuiusmodi legatis dorum debeantur fructus, vel interiuraria, omnes recurruunt ad distinctionem, an illud succedat loco legitimi; ex dicto per Galcot. d. contr. 15. n. 8. cum seqq. & habetur disc. prae.

Motivabatur quod hujusmodi fructus deberentur pro eisdem legatarie alimentis, donec nuberet, sed replicabam, quod cum ageretur de testatrix extranea ad alimentorum suppeditationem non obligata, non poterat ex hoc ad illa inferri, nisi alia hujusmodi voluntatis administrula uerent, cum in extrinsecis ex legato dotum non inferatur ad alimenta, ut in specie firmatur in Roin. legati usfructus 22. Junii 1652. cor. Zarata in fine, ubi punctualiter de hoc disputatum fuit, quoniam hujusmodi investmentia demandari solent pro quadam specie multiplici, & additis quantitatibus augendam, atque secundum praeiuia credo quod judicatum fuerit.

ANNOTAT. AD DISC. XIV.

User hoc punto, an legatum dotis sit purum, vel conditionale, & que conditiones rejectantur, videantur deductio infra. disc. 155. & sub tit. de testam. disc. 73. & tit. de lega. d. sc. 59. & disc. 14. de matrim.

SPOLETANA DONATIONIS PRO JOANNA

C U M N.

Causa disputatus coram A.C. & pro Joanna resolutus.

Dispositio de dote aliqui puellae praestanda, an dicatur pia, seu alias privilegiata. Et in specie ad effectum, ut donatio facta absentine-

mine pro donatario stipulante sit valida, & perfecta.

S U M M A R I U M.

- 1 Favore dotis acquiritur actio etiam absenti.
- 2 Dos an dicatur causa pia.
- 3 Favore pia causa acquiritur actio absenti.
- 4 Et de ratione istius conclusionis.

D I S C . X V.

Cum Joanna unus infant, & absenti facta esset quae sit substantia, vel exceptione, adhuc in praesenti facti specifico dicibant causare questionem, cum omnia regantur ab uno verbo, sed sub una oratione esse dicebantur, quo causa tempus, seu conditio nuptiarum dictum adiecta substantiae, absenti de donat. Verum cum sensu etiam veritatis, ex pluribus fundamentis, hujusmodi exceptionem injustam, malo que fundatum dicebam. Primum icl. quia favor dotis est speciale, ut etiam absenti acquire possit, aqua haec est una de limitationibus text. in d.l. absenti per text. in l. 1. 8. accept. C. de rei uxor. art. & l. ult. C. de iur. dot. in princ. Merlin. dec. 77. n. 4. & 5. aliis dec. 497. n. 6. cum seq. p. 4. rec. tom. 2. & dec. 266. n. 2. post Zech. de oblig. in quibus concordantes.

Secundum quia agebatur de donatione facta infant, & est a iesu limitatio tradi solita ad textum predictum, licet illa pecuniarum materiam dotis non percurret; Et tertio quia cum ageretur de dote relicta puerle pauperi, dicitur causa pia. Bald. in l. cum his, sibi mulier de condit. & demonstr. ubi lat. Jaf. Tirac. de pia. pia causa. 3. Magdal. de num. testim. p. 2. c. 2. n. 55. sequitur exinde donationem quamvis absenti factam remanere validam ac perfectam, quoniam ea fieri dicitur Deo, qui est ubique praesens, atque bona, piaque opera acceptat, ut post antiquiores Tirac. de pia. pia causa. &c. 115. ubi in specie exemplificat in dote tamquam causa pia Ludov. dec. Perus. 29. Mantic. detact. 1. 2. tit. 3. n. 5. cum seq. Androcl. contr. 197. Rota apud Caval. dec. 606. n. 10. dec. 63. p. 11. rec. & in Barten. donationis 5. Aprilis 1647. Dunozetto inter suas dec. 773. & in aliis, ea etiam ratione ex pietatis causa ponderata, quod cum in hujusmodi pia dispositionibus specie fuisse jus naturale, neque attendatur juris positivi subtilitatis, donatio causa mortis subfinitur in vim legati, vel simplicis relicti, & propterea melius valere potest, quia sola voluntas naturalis quomodo cumque conceptus sufficit, dummodo tamen si pietatis & naturaliter probata, quod solum in materia attenditur, ut expiis sub tit. de testam. fei in altero de legatis ad dispositio favoris pia causa non supplent imperfectionem voluntatis tamquam imperfectionem juris nature, suppletis vero omnes defectus solemnitatis, vel justificati.

ANNOTAT. AD DISC. XV.

A d hanc materiam donationis factae absenti, an valeant, siue an sit revocabili, videatur sub tit. de donat. disc. 14. 23. & 56. & end. tit. in hoc tit. disc. 74.

JANUEN. PROMISSIONIS DOTIS.

Responsum pro veritate extra Curiam suppressis nominibus.

De promissione dotis, vel alio contractu in ejus causam facto per mulierem ablique solemnitatibus statutariorum, an valeant, ita ut dos in hoc sit privilegiata.

S U M M A R I U M.

- 1 Causa controversia.
- 2 Abusus est per mulierem sine solemnitatibus non attenuantur tamquam obligatorum, sed bene tamquam probatorum.
- 3 Testi mediatori in his materiis totalibus est deferendum.
- 4 Mulier quando sine solemnitatibus validè obligatur.
- 5 Favore dotis mulier major valide obligatur sine solemnitatibus.
- 6 Referuntur dubiantes vel distinguentes, sed rejiciuntur, sed quando id procedat.

D I S C . XVI.

Cum tractaretur matrimonium inter Titum, & Matiam cum dote per eum patrem constituta, Sempronius sponsus Mater, ad matrimonium facultandum, ore tenus

De Dote, Disc. XVI.

tenus mediante persona mediatoris. In Sacerdotio confutari, promulgit pro dote augmentatione seculi milles, que moriens in eius testamento perfolvi mandavit; stante autem statuto Janu. 4. c. 20. inhabilitante mulieres ad contraheendum absque certis solemnitatibus, hinc orta est dubitatio super dictæ promissionis validitatē, de qua pro veritate interrogatus.

Respondi super vacaniam videri dictam questionem, in qua principaliter petebatur responsum, stante dispositione testamentaria, per quam etiam pro exoneratione conscientia mandatum fuerat hanc summam perfolvi, cum ita illa debetur saltu in vim legati, quod mater prohibita non erat facere facili, seu genero, sive quod hæc dispository operativa remanebat tamquam confessio facta in recognitio nem veritatis, ac hunc fidei, quam mulier pariter, (ubi predictum coecurrerit administrula, neque utget contrafutatio deceptionis, & quod siar ad faciendum fraudem statuto, facere non prohibetur, unde hujusmodi actus sine solemnitatibus est non obligatorius, attamen sunt probatorii, ut plenaria carceris allegatis probat Altogrand. corf. 5. num. 7. & seqg. volam. 1. ac firmavit capituli Rota praefectus in Romanis dotis 10. Junii 1660. coram Sacro, alia Romana dotis 23. Februarii 1618. Ghislerio, Romanae officiommis. 8. Junii 1648. Arguellos, Romanae mutui 5. Martii 1659. Cerro, atque ad sensum probari videtur ex ipsam naturali ratio ne, quia cum mulieres etiam fidem praefect, atque concurrenter sinceritate actus proprii conscientiam obligent, in humantur videtur, ipsas non posse veritatem recognoscere, atque conscientiam exonerare, ideoque proutius iudicis arbitrio facti circumstantiis regulando, spectanda est sinceritas actus, ut predictum praedictum fuit in dicta Romana. num. 8. ac actu plures habentur sub tit. de contractu. seu credito.

In proposito vero facti species, urgencia concurrebat 3. administrula resultans, tum ex attestacione testis mediatoris, qui nullum habens interesse, atque deponens de facto proprio, dum praefectus est qualificatus, plusquam impleme probat, Merl. dec. 608. num. 24. Buratt. dec. 775. n. 3. cum seq. & habetur etiam in Romana argumentis dotis pro Bolognetta, infra. disc. 27.

Tum etiam concurrenter verisimilitudine, dum agitur de matre augente dotem filii pro faciliter matrimonio sibi grato, unde proprie ter etiam dicta recognoscit in testamento non concurreat, minimeque dotis privilegium, de quo infra, adhuc tamen ex ista circumstantia actus est substantialis, quoniam ubi mulier naturali stimulo rationabiliter impellitur ad aliquid agendum, actus subfinitur, atque causa reputari potius causam quam voluntaria, ut in terminis obligacionis matris ad debitum contractum per filium promotum ad Episcopatum pro expeditione Bulgarum habetur dec. 171. n. 7. p. 11. rec. Et in specie obligacionis predictum plures colligunt Bosis de dot. 8. n. 16. cum seqq.

Ceterum ubi haec omnia cesserint, atque dicta mulier non effet mater, sed extranea, quoties agitur de constitutione, vel promissione dotis ante matrimonium, sive eo etiam contracto sine congrua dote, ita ut non agatur de augmento mere voluntario ac superfluo, quicquid aliqui dubitaverint, ex veteri magisque communis opinione, recepta conclusio est, statutariorum solemnitates non requiri in mulieribus, que fini maiores, per actus etiam non solemnes in causam dotis valide fe obligantibus, sive alias contrahentibus, ad text. in promissione ff. de iure dotis, & l. m. 1. C. ad Velleianum, atque in hac parte recepta est theorica Salicet. d. fin. num. 3. ut per Bald. novell. de p. 6. privol. 48. & Lamberton. de contrahibili of. 21. verb. occasio ne dotis, num. 4. & 5. Batbol. in l. 1. p. 3. num. 26. ff. solus. mar. Andrecl. contr. 73. num. 52. & seqq. Altogrand. corf. 34. lib. 1. Franch. dec. 182. Gizzarel. dec. 4. num. 24. apud quos ceteri cumulantur, & hanc tempore sequuta est Rota, ut apud Put. dec. 160. 3. Caputquide dec. 199. 1. dec. 490. num. 4. p. 4. recent plene in Tiburtina donationis 17. Junii 1652. coram Dunozetto inter suas dec. 719. ac admittitur in aliis decisionibus in eadem Tiburtina editis coram Alberg. & Bourmont, quoniam dicta precedentia revocatoria, de quibus in dicta Tiburtina, disc. sequentia, cum difficultas non sit in regula, sed in limitationibus deducit; vel ex eo, quod causa dotis non effet unicus principalis contractus, ut in d. Tiburtina, vel ex eo, quod dicta augmentatione mere voluntarium constante matrimonio, juxta causam in Fulginaten. donationis infra disc. 18. & de quo Corc. dec. 433. & 479. in Romana dotis 5. Junii 1648. Celsio inter suas dec. 40. cum aliis in causa. Dunozetti.

Card. de Luca, Lib. V.

Et quamvis aliqui crediderint dispositionem text. in d.l. fin. C. ad Velleianum, ex quo ista conclusio derivat; procedere solum circa solemnitatem insinuationis, ideoque non supplice alias statutariorum solemnitates, fine quibus persona mulieris generaliter ad contraheendum inhabilitata videtur, ex motivatis apud Surd. corf. 261. num. 21. & Giovagn. corf. 83. n. 54. lib. 1. Alii vero crediderint, id solum procedere in moliere dotante ex causa necessaria, fecus autem si voluntaria, ut ex autoritate Rota dec. 22. post Picum ad Statutum dixit Cyriac. contrav. 295. num. 47. Attamen dicta conclusio indefinite recepta est, etiam ageretur de mulier extranea dotante, seu alias in causam dotis contrahente ex mera voluntate, ut per Andrecl. d. contrav. 73. Cirocc. contr. 51. cum seq. Rota d. dec. 241. p. 7. & in allegata decis. 919. Dunozetti cum aliis, quos refert Bosis de dot. c. 9. num. 93. cum distinctione inter causam voluntariam, vel necessariam, solum progredat in minori ex sola necessitate in causam dotis contrahentis sine solemnitatibus, sive eadem distinctione recipienda veniat pro ea causa voluntaria, que consideratur in augmentatione, quod constante matrimonio fiat mulieri cum congruo dote jam provisa.

Cogitabam, an stante quod paternum onus est dote filium, iste actus refert potest ad probitatem donationem inter conjuges, quasi quod ita ad fraudandam legem, uxori summanam donare voluerit virto ad eandem alias obligato, sed ceteras difficultas, tum quia de tempore testamenti, in quo dicta mulier promissionem approbavit ac impleri precepit, vir jam deceperat, unde ceteras causa prohibitions ac fraudis, tum etiam quia dos per patrem constituta congrua erat ad satisfaciendum sua obligationi, istud vero augmentatione necessarium fuit ad facilitandum istud matrimonium cum virto forsan in aliquo magis qualiter, alia non contracturo, ideoque mea sententia erat, fine dubio dictam promissionem adimplendam esse, neque cum justitia fundamento posse impugnari.

A N N O T . A D D I S C . XVI.

cum pluribus seqq. ad XXI.

Gitur in his discursibus de materia, quando contractus A minorum & mulierum in causam dotis valeant, sive ubi continente dotis praedictum, de quo etiam videatur aliquid infra disc. 157. & in hoc tit. disc. 179. 180. & 181.

TIBURTINA DONATIONIS

PRO SORORIBUS DE SEBASTIANIS, CUM FELICE DE VETERIBUS, S E C U & C.

Causa varia per Rotam decisus.

De eadem materia precedentis, an scilicet, & quando mulier in causam dotis valide oblige, sive alias contrahat sine solemnitatibus, & quando neque ista sufficiant.

S U M M A R I U M.

- 1 Causa controversia. & de conclusione, quod in dispositione non causa dotis non requiruntur solemnitates statutariorum.
- 2 Declarator conclusio, quando causa dotis est unica, seclusa sibi & habetur etiam in Romana argumentis dotis pro Bolognetta, infra. disc. 27.
- 3 Expenduntur aliquae authorates super dicta limitatio ne.
- 4 Quod conclusio non procedat in augmentatione dotis post contractum matrimonium.
- 5 Expenduntur Surd. & Giovagn. dictam limitationem irradientes.
- 6 Unde resultat privilegium, de quo n. 1.
- 7 Impugnat limitatione de qua n. 2. & n. 10.
- 8 Datur distinctione, quando dicta a limitatio recipienda sit.
- 9 De ratione, ob quam dictum privilegium doti tributum.
- 10 Impugnat etiam dicta a limitatio, & ad quid plures causae adducuntur.
- 11 Imponendum non est in cortice verborum, sed in substantia voluntatis.
- 12 De distinctione inter unicitudinem, & pluralitatem causarum.
- 13 In dispositione ad piam causam non requiruntur solemnitates.

Delia de Veteribus quandam summan dedit ad censum Joanni Baptista de Sebastianis eius consobrino, et sub lego quod sequuta ipsius Orlie morte, fors principali dicti census inter vivos donata conferetur ad favorem Laviniae, Annae, Therese, & Mariae Hyacinthae filiarum innuparum dicti Joannis Baptista, ob amorem ac naturam sanguinique coniunctionem, atque ut facilius, & congruentius nubere possent; deinde verò penitens, prævia abolitione à juramento, in ultimo, cum quo decessit testamentum, dictam donationem revocavit, unde introducta post ejus mortem in gradu appellationis a sententia Ordinarii Tiburtini causa in Rota inter dictas donatarias ac Felicem donatricis filiam, & heredem coram Dunozetio sub die 17. Junii 1652, ad favorem donatarium prodit resolutio, non obstante opposta donationis nullitate ex defectu solemnitatum, quia cum donatio effect in causa donis, atque pro dictam pluram donati subficio, solemnitates in muliere maiore quamvis extraea, & ad donandum non obligata, ex magis communis, & recepta sententia non requiruntur, ut latius luculent in eadem decisione probatur impresa inter suas decis. 919, cum aliis per Boff. de date, & c. 8. n. 16. cum seqq. ac latius o. 9. an. 93, ad 125.

Asumpta verò nova disputatione cor. Albergato in locum Dunozetii interim defuncti subrogato, sub die 13. Januarii 1659, recessum fuit à resolutio, ex eo fundamento, quod dictum donis privilegium non impugnatum, sed admissum, recte procederet, quando causa donis est unica & principalis, ob quam donatio, vel alter contractus fieret, fecits autem ubi sunt plures, quartum nulla dici potest finalis, sed omnes sunt impulsives, idque authoritate Castrensi conf. 345, sub num. 1. verific. sed hinc obiecto, lib. 1. Surd. confil. 361, sub num. 19. & 23, & Giovagn. confil. 84, num. 46. & sequen. lib. 1.

Concepsa verò nova audience, ad effectum videndi, argumentum est in primo, vel in ultimo loco decisio, in hoc statu ad causa defensionem alsumptus, attente punctum considerando; etiam cum seniù veritatis, dum agebatur pro pauperibus nobilibus pueris, quibus nimis incommunum erat hujusmodi item subfinire, putabam ex infra dicendis fundamentis dictam limitationem ita generaliter sumptum nullam habere sufficientem, verum non obstantibus deductis sub die 6. Januarii 1660, coram eodem Albergato perfidum fuit in decisio, atque expedita ad formam decisionis sententia, introductaque causa in gradu appellationis in eadem Rota coram Bourlemoni, in hujus instantia disputatione accritis infibulam super dicta limitationis insufficiencia, adhuc tamens sub die 4. Aprilis 1661, confirmatae fuerunt praecedentes resolutiones contra donatarias, ex eo potissimum fundamento, quod donatrices effeminatae levitas, quodque à Joanne Baptista malis arbitris ad inducita esset, curando eam ad hunc effectum adducere ad Urbe, ut ita clam à conjunctis actus lequeratur, quodque causa donandi ejus filias una cum aliis posita fuisset potius pro colore quefitorum, atque hujusmodi prælupatio verè fuerunt causa omnium predicatorum resolutionis.

Quando tale factum iustificatum esset, tunc non puris sem illis impugnari, sed non videbatur, quod ex solis assertis notitiis extra judicialibus interponendum esset judgmentum ex actis ac probatis efformandum. Unde quod ea, quae facti sunt, relinquendo locum veritatis, quatenus pertinet ad punctum juris, atque secunda dicta circumstantia fraudis ac mala fidei, quodque donationis titulus effectorum qualitas, atque agendo de jure articulo in abstracto, ac ponderante, tam authoritates, quam rationes, ista limitatione tradita per Surd. & Giovagn. in eadem causa scribentes nullatenus placet.

Examinando siquidem authoritates, Castrensi conf. 345. lib. 1. non agit de hoc punto unicatis, vel plurimalis causarum, & an dos effect causa finalis, vel impulsa, sed agendo de invalida donatione inter patrem, & filium in potestate dicti, quodquamvis ita prohibito cessat, in cuius donationis propriis naphtis juxta terminos text. in l. Pompomus Filadelphus, ff. famili. erc. attamen procedit, quando verè datur in unam his causis, non quando donatione remanet, etiam dicta causa non derivat, ne ita effingenda causa non fieret frumenta prohibitionis, idque potius ratio, quam dictum applicari potest, quando ut dictum est,

constaret esse colorum quasitum ad faciendam fraudem legi non deducta causa ad effectum; Cyriac. autem controv. 195, qui in secunda dec. coram Albergat. ad eandem limitationem allegatur, pariter non facit ad rem, cum loquuntur de donatione facta post contractum matrimonium, & constitutam donem, itaut ageretur de augmento voluntario, in quo admittebam non intrare hujusmodi privilegium juxta decisiones 433, & 479. Coccini, & admittit dicta prima hujus causa deciso coram Dunozetio ac ultius Cyriac transiō simpliciter cum decis. 22. post Pichum ad Statut. credit hoc donis privilegium procedere solum in muliere donante ex necessitate, sed decipitur, cum contrarium receptum sit, ut in Januen. discurs.

Quare remanent solum Surd. & Giovagn. quorum autoritatibus in proposito deferendum non esse dicebant. Primo quia tanquam Advocati scriberent in eadem causa illi interviendo, unde suspiceta, vel satis levius dicitur eorum autoritas, ut adveretur apud Franch. dec. 260. n. 5. & 6. Rodec. 438. num. 22. & seqq. p. 9. rebus atque ex his meis adnotacionibus fatus frequenter colligitor, dum plura deducunt Advocatis & Confidentibus ad pecuniam, seu causa opportunitatem, qui ipsimet si efficiunt judices non admittent, quod tandem, deciso positivo facti mediocro, in iis qua juris sunt recte fieri potest, quia posunt in proprio judice decipi, ut frequens experientia docet, dum plures causa vincuntur quia reputantur male, & è contra. Secundo ex facti diversitate, quia in ea causa nulla donis mentio habebarat, ut constat ex Surd. antè num. 14. vers. non obstat, & Giovagn. num. 52. & seqq. Tertiò, quia magnam confunduntur fundamentum in generalitate ac pregnanciam verborum Statuti Bononiensis, ob quam credunt etiam causam donis includi, ut Surd. num. 22. & Giovagn. num. 59. & seqq. Quarto, quia in eo causa mulier non est donatricis immediata, sed mediat, nam donatio directe facta erat Thadœ, cui post mortem substituta erat femina, cujus ius era incertum ac evenuale, dum premissi poterat, ut per Giovagn. numer. 49. Quinto quia ipsi credunt, excepta solemnitate insinuationis, in reliquo dicto non habere privilegium, Surd. pol. n. 21. & seqq. secundo respondere, Giovagn. n. 44. & tamen hoc alsumptum est fallit, quia in contrarium est magis communis, & recepta, ut liquet ex authoritatibus cumulatis in d. prima hujus causa decisione coram Dunozetio, & non negant alia contraria, ac firmatur in d. Januen. quia Bald. Novell. ac Bar. & ceteri id firmant individualiter in Statutis requirentibus solemnitatem consistentem in intervenient proximorum.

Dicunque privilegium refutatur, non ex sola dispositio rei tex. in l. fin. C. de donis promissione, ut credunt prædictæ resolutiones sequentes, fed ex text. in l. fin. Cod. de Velleian. qui late extenditur a Boff. de dor. cap. 9. n. 92. cum seqq. & ex quo Saliceti, & sequentes credunt donem esse generaliter privilegiatum, & pro regula etiam in casibus in re non expressis, licet hoc non substat, atque in contrarium statim agmina notioris levitas, quodque à Joanne Baptista malis arbitris ad inducita esset, curando eam ad hunc effectum adducere ad Urbe, ut ita clam à conjunctis actus lequeratur, quodque causa donandi ejus filias una cum aliis posita fuisset potius pro colore quefitorum, atque hujusmodi prælupatio verè fuerunt causa omnium predicatorum resolutionis.

Et sexū demum quia Surd. pol. num. 12. & 23. in principio & Giovagn. n. 46. dicunt, quod ubi plures causa concurrunt, omnes dicuntur impulsives, nulla finalis, & in hoc trans securum dictum; verum nulla ratione, vel auctoritate comprobant consequentiam exinde ab eis deductum, ut proprieza solemnitates requirantur, cum allegent Gabr. ac alios, qui istos terminos non percipiunt, nam alii est confidetur causa formaliter finalis, ad effectum cœlestis, vel resolutionis actus ob ejus cessationem, seu effectus nullitatis ob fatidem, quasi quod in ea confidat tota voluntas, ad quem effectum rigorosè unites exigitur, et alii verò ad hunc effectum, ad quem nulliusratio, vel auctoritas hanc unicitatem præcisè desiderat.

Econverso, ultra conclusionem generaliter deducunt ex generaliter tex. in d. l. fin. C. de Velleian. in individuo ista 7 quodque concursus plurium caufarum alias tractata fuit in Rota apud Seraph. dec. 202. repetita dec. 125. p. 4. diversorum lib. 1. licet tres sufficiunt in hac opinione, attamen major pars contractum firmavit, dictaque resolutionis bis confirmata fuit apud eundem Seraph. dec. 210. & 211. Unde propter haec authoritas prævalere debet dictis Confidentibus ad pecuniam, seu clientis opportunitatem, atque cum pluribus minoribus veris præpositis procedentibus ut supra, idque eis obiecti potest vulgaris axioma quod habemus in testibus fiduciam, &c.

Istis decisionibus Seraphini, responderem conatur secunda decisio 6. Januarii 1660, coram Albergato verific. neque ap-

plicantur, quod in eo causa ageretur de donatione facta per patrem filia in causam præcisam donis, quia vere erat causam, ac pro certo, & determinato matrimonio, facts ubi plures alias causa enunciatur, atque eit pro matrimonio incerto, quo causa indubitatem est illud non esse causam finalem, sed impulsum, itaut etiam eo non sequuto, donataria bona donata alicui deberent, idque remanet donatio pura, & simplex, eandemque responsionem sequitur altera decisio coram Bourlemoni.

Adversus hujusmodi responsionem Albergat, rationem predictam, quod ageretur de donatione facta per patrem donatorem obligatum, ibi nullatenus deduci, siquidem mera fauoris suis factum dictum questionem adeo acriter disputare, si ageretur de dono de necessitate praefanda per patrem filiam, dum concurrente causa necessaria, causa est planus etiam in minore.

Me tamen aliquatenus torquebat altera consideratio, quod scilicet hanc donatione facta non esset immediate ad directam ipsius pueris, sed potius directa est etiam Joannem Baptistam patrem, cui sors principalis census remittetur post ipsius donatricis mortem, ex pluribus caufis, amoris, benevolentia, meritorum, confanguntur, & ut faciliter ac decens illi causa pueris numerent, sed dupli responsione mihi videbatur revera objectum, ita: Primo quia licet pecunia directe ab initio data est etiam Joanni Baptista ad cenitum, nihilominus sequita morte mulieris, fors remittetur, non ipsi, fed dictis pueris, quia propterea erant donatariae; Si enim solum commodum Joannis Baptista dicta mulier respicere volebat, sufficiebat cum eo facere census vitalium, per quem omnino liberatus remanserit, unde ex hac circumstantia deducetaminceritatem actus, exalitavam illius fraudis ac machinationis, que fuit potissima causa revolutionum.

Altera etiam melior responsio juris, quoniam Bald. No. 8 velli, qui in donali materia magister dicit potest, pars 6. privil. 48. num. 2. ponit causum in puncto, ubi scilicet mulier abique solemnitatem donat pueris habentem partem, & distinguunt, quod, aut sumus in dubio, an patris, vel pueris contemplatione donatum sit, & tunc respondendum est pro validitate actus, quia ipsa pueris potius contemplatione donatum esse, ut in presenti Rota supponebat, & tunc si pater est dives ac idoneus ad filium congrue dotandum, & actus subiectus solemnitatem, quia revera non pueris, sed patris donatum dicitur, atque cessa favor Reipublica pro pueris donandis, qui est causa privilegii, aut non est idoneus, & tunc privilegium intrat ob eandem rationem militantem, ac aliam benè ponderatam per Soccin. cons. 80. nu. 23. lib. 4. ex cuius praetextum authoritate Rota originaliter apud Caputum, decis. 199. 1. 2. conclusionem super dicto privilegio firmavit, quod scilicet, cum sine dono matrimonio contrahit non soleant, essentia restituere matrimonio libertatem, vel vindictam in pueris induceret, cui optimæ doctrinae, Bald. Novell. recte ad factum applicabilis, decisiones nullatenus respondent, eam sub silentio involvendo.

Ad ita verò quod dicebatur, & magis urgebat, quod etiam matrimonio carnali, vel spirituali non sequi, hujusmodi donatione effectum fortior debuerit, respondet in hoc afferiri, quod effectum non haberet, neque exextio nem meretur, nisi in causa praeditam donis.

De reliquo enim, celsante mala fide, quodque donis titulus adjectus, non efficit pro colore aliquid ad fraudandum Statutum, vanum profus videat assumpsum prædictum, quod expessio plurium caufarum alias tractata produce nullitatem actus, cum sepius plures causa adiici soleant pro majori actus validate, ac ad unius exprimentium animum facient, ut bene firmatur in allegatis decisionibus Seraphini, idque contra omnia principia iuris scripti, & naturalis, inducta ad favorem, & cautelam retroquerentur in odium, unde immorandum non est in cortice ac figura verborum, ut plurimum ex Notariis imperitia, seu necessaria, quae exigit Statutum, illes necessarias non esse in causa donis, cuius potius quam donationis erat contractus, ex deductis dec. 168. & 241. p. 7. rec. cum aliis, de quibus in Januen. & Tyburi. proxime supra; Et ad alteram, quod ageretur de donatione hæreditatis, ob sublatam testandi facultatem, responsum huius cum facto, quod scilicet non efficit omnium bonorum, neque per viam hæreditatis, ut in decisione defera edita.

Reproposita causa sub die 19. Aprilis 1660, coram eod. recessum fuit à refutatis, tunc ex eo quod ageretur de donatione hæreditatis, de quo motivo actum habetur in hac eadem causa sub tit. de donationib. tum etiam quod non subfittere supradictum donis privilegium, ex eo quod Constantia donataria tunc est jam nupta, & congrue appetit, idem.

FULGINATEN. DONATIONIS

PRO JUGHIS,
CUM VITTELESCHIS.

Casus variis decisus per Ropam.

De eadem materia, an scilicet donatio, vel alia dispositio in causam donis, vel augmento subiecta solemnitibus Statutaris, vel potius ab eis exempta sit.

SUMMARIUM.

1. Casus controversie, & de solemnitatibus requisitis ex statu Fulgenzii.

2. Disla solemnities non requiruntur, ubi donatio sit in causam donis.

3. Limitatio, obiectum pro augmēto non necessario.

4. Non requiruntur dicti solemnities in donatione onerosa, vel que alia non efficit pura donatio.

DISC. XVIII.

D Onavit prius Antonius Gallina Constantine nuru pro augmentatione donis quedam bona, quæ deinde donavit fratribus de Vittelechis, unde orta questione, utra donationem prævalere debet, prætentibus secundis donataria, qui habent donis non esse rationitem, upotè nullatenus ob servatas solemnitates in donationibus requisitas a Statuto Fulgenzian. canonizato per Ropam decis. 89. post Gilian. ad Statut. Perufo. & repetit. decis. 293. p. 4. rec. som. 2. ac etiam quia tractabatur de futura successione, & per viam hæreditamenti per contractum, vel prohibitu, vel revocabili, introducaturque proinde causa in Rota coram Albergato, ac dato dubio, Que donatio prevaleat, sub die 23. Junii 1659, prodiit resolutio favorabilis Constantiae prima donataria, Ien. Jughis ab illa, ex donationis etiam titulo, causam habentibus, pro quibus ego scriberebam, ex regulatext. in l. perfecta, C. de donat. que sub morib. Et ad parentes nullitatem responsum fuit, quod refutantem at defectu solemnitatum, quas exigit Statutum, illas necessarias non esse in causa donis, cuius potius quam donationis erat contractus, ex deductis dec. 168. & 241. p. 7. rec. cum aliis, de quibus in Januen. & Tyburi. proxime supra; Et ad alteram, quod ageretur de donatione hæreditatis, ob sublatam testandi facultatem, responsum huius cum facto, quod scilicet non efficit omnium bonorum, neque per viam hæreditatis, ut in decisione defera edita.

Distinctio enim inter causam unicam, vel plures, ad effectum in pueris, an finitimi, vel impulsiva, five altera ad eundem effectum, an ageretur de donatione hæreditatis, ob testam, tunc laetare, quod ageretur de donatione hæreditatis, de quo motivo actum habetur in hac eadem causa sub tit. de donationib. tum etiam quod non subfittere supradictum donis privilegium, ex eo quod Constantia donataria tunc est jam nupta, & congrue appetit, idem.

3 idemque titulus augmentis dotis est. solum color quæstus iuxta decisiones Coccini 437. & 479. cum aliis in Tyburtian donationis; discut. proced. Et quod magis circa istud motivum dicta resolutioni impulsum dedit; fuit ea circumstantia, quod illuc mulier prædicta eadem bona donaverat fratribus ex hoc titulo venientibus; unde propterea exclusus remanebat titulus dotis, arque cum haec loca resolutione, vel ex concordia, vel alio accidente, causa filii, unde proprietas definita occasio ulterioris examinationis super iustitia, & veritate, unius, vel alterius resolutionis.

Cogitabam tamen inspicendam esse temporis distantiam inter matrimonium cum constitutione dotis ac donationem predictam; cum enim ageretur de donatione facta per locutum nurum cuius filio nubent, videndum erat, an hac suister donatione ex predicten tractatu, seu conventione, sine qua forte ob aliquam iniquitatem, seu ex alia circumstantia matrimonium cum tali date non fuisset nullus contractum, cum tunc revera non esset donatione pura sed cauativa, continens potius actum onerosum, & corresponditum, quam simplicem liberalitatem, unde quicquid esset circa solemnitates a Statuto requisitus pro habitatione personæ ex aliquo defectu intercedens per statuentes reputata non omnius integræ ad contrahendum, ut sunt mulieres, vel minores, atram respœctu illarum solemnitatibus, que requiruntur in donationibus, non ex defectu personæ, sed ex suppositione, que haberet de ipso actu, receptum est, cæsse hujusmodi solemnitatem necessitatem in donationibus non omnino puris ac lucrativis, sed cauativis, & onerosis, quamvis onus non resipicit commodum ipsius donant, sed tertii, & quamvis onus esset tale, quod interim durante purificatione conditionis, sub qua onus adjectum est, donatarius quamvis gravatus esset in lucro, juxta opinionem magis commenam à Rota, & Curia receptam, ut decis. 460. n. 7. p. 4. rec. 102. decision. 13. 11. 192. 338. & 363. par. 6. recentiorum, & in aliis, de quibus plurimæ in sua materia sub tit. de donationib. Multò magis ubi intraret modicum corresponditum, ut supra, quod non solum facit donationem cauativam, sed eam transire facit in diversam speciem contractus onerosi.

Donatio autem, quam deinde mulier fecit fratribus, tali casu aperte non esse tollere praexistentiam contractus tam perfecti ac validi, nam sapienti mulieres, etiam ipsam donem alienam, sed hoc tollit primævam ipsius dotis constitutionem, sed potius influit in nullitatem secundis auctis, solumque dictus donationis auctus considerabilis erat, tanquam suspicio, seu adminiculum, quod dictus titulus augmenti dotis suister color quæstus ad faciendam fraudem Statuto.

ROMANA DOTIS DE URSINIS

PRO DUCISSA FRANCISCA URSINA

ET

DUCE FRANCISCO MARIA BRANCACCIO
CONJUGIBUS,

CUM DUCISSA N. URSINA DE MUTIS.

Casus resolutus per A. C. & Signatura pro
dolis conjugibus.

De eadem materia solemnitatibus adhibendarum, necnè, in promissione dotis, vel alio contractu in ejus causam facto per mulierem maiorem.

SUMMARIUM.

- 1 Casus controversie.
- 2 De solemnitatibus requisitis ex statutis Urbis in donationibus.
- 3 Quando tutor, vel administrator, seu alter interveniens in constitutione dotis, cœfatur intervenire proprio, vel fidejusfo, seu administratorio nomine.
- 4 Correi quod creditorem dicuntur principales debitores, licet inter eos unus esset principalis, alter fidejusfo.
- 5 Solemnitates statutarie requisita in contrahitibus mulierum non requiriuntur in contrahitibus dotis.
- 6 De obligatione matris in dotandâ filia.
- 7 An equalis sit obligatio matris, & fratum.

- 8 Solemnitates quando requirantur etiam in dote constituta per minorum.
- 9 De solemnitate subscriptionis donationis requisita per statutum Urbis.
- 10 Maritus dicitur in dote sovere causam onerosam.

DISC. XIX.

Contracto matrimonio inter predictos Brancacium, & Ursinam, eadem Franciscam sponsam, & Angelam Caetani mater dotem constituerunt (tutor, 26. m. ex quibus 15. m. prompte assignata fuerunt ex effectibus antiquorum fiduciomissorum hujus domus, que erat illa Comitum Pitianni, ter milles autem promisuerunt post mortem dicitur Angelamariæ, & reliqua bis mille post obitum Marie Ambrosiæ Monialis, que sponsa foror erat, unde facta causa mortis dicitur Angelæ, que heredem instituerat alteram filiam primogenitam viduam ex Duke Muto, contraria tamquam heredem, coniuges judicium instituerunt coram A. C. pro consecutione dictorum factor. 3. m. adversitas quam petitionem, duo per heredem predictam openbantur. Primo nemp̄, quod cum hujusmodi promissio facta esset infirmul per eandem Franciscam sponsam, & Angelam matrem, itius obligatio intelligenda esset subfidiaria, ac potius fidejusfo nomine ipsiusmet seipsum seipsum donatis, vel quod falem obligatio intelligenda esset, non infidus, sed pro virili, unde propriez non nisi ad medietatem itius summa contra hereditatem agi posset; Et secundum opponebatur de nullitate actus ob non fervatas solemnitates ex Statuto Urbis 151. in obligationibus suis aliquid mulierem contrahitibus adhibendas, & addebatur etiam alia nullitas resultans ex Statuto 149. per quod disponitur, donationes subscribi debere per donatorem ad duos testes, quam formam servari debere etiam in donationibus inter patrem, & filium, firmavit plures Rota, & praetertim decr. 217. pars. II. recent. alias post Salgad. in Labyrinth. decr. 3.

Contrarium his non obstantibus, me scribente pro conjugibus, judicatum fuit; Primum etenim objectum, quod promissio Angelæ matris esset fidejusfo nomine Franciscæ principalis ipsam donatis, tollebatur ex facto, ex quo etiam celabatur alterum de prætempore exceptu petitionis, quo in instrumento postea celebrato confabat, utriamque dicere: in donatione intervenisse, Franciscam fel. pro summis scutorum 15. m. provenientem a legatis ac avito fiduciomissio, Angelam verò pro ipsa 3. m. candemque Franciscam pro reliquis 2. m. recurrit post mortem Sorois oblate in Monasterio Turi Speculorum.

Ac etiam quia tunc mater vidua interveniendo in donatione filia lib. ejus cura, & educatione permanentis, administratio, seu fidejusfo nomine se obligare dicitur, quando filia habet de bonis, ex quibus verisimiliter confusa dos extrahit valeat, ut refer. Boff. de dat. 3. m. num. 108. cum materna obligatio donanti filiam sit in tuberculatum, ut alium habentur infra in Beneventana dotis discr. 29.

Sed ubi eidem matti innotescit, filiam nil alii habere, ultra id quod jam promiserat, tunc excessus conferuntur 3. confitimus deuso, ut in specie Boff. d. n. 108. circ. medium in fine; maximè artentia ea circumstantia differendi hujus excessus solutionem post ipsius matris constitutis mortuis, quod quia ita per contractum prætentivum affectare voluerit generum ac filiam de parte illius successio in fine dote, que de jure nature quali debita videbatur, unde dicebam hujusmodi questionem, an interventionis matris, vel alterius conjuncti esset principalis, vel potius fidejusfo, seu administratorio nomine, esse potius facti quam juris, utpote ex singularibus facti circumstantiis de cedentiam, ut in proposito dots constituite per fratrem, vel per patrum, ac etiam matrem, latius actu habetur. decr. 154.

Et nihilominus hujusmodi quæstio in presenti remanebat inanis respectu viri agentis, cum hic utrumque promitem agnoscetur in æquè principaliter debitores; ubi enim per duos a favorem tertii æquè principaliter sit promissio, seu obligatio, quamvis ubi negotium ad unum eorum tantum pertinet, ille revera dicatur principalis, alter verò fidejusfo, hoc tamen procedit inter fe, non autem quod creditorem, qui ambos dicitur habere in correos principaliter obligatos, ut ultra generalia, in specialibus terminis dotis Surd. cons. 448. n. 1. Rota in Beneventana dotis 11. Martii 1654. Bichio, & est in metatis indifferibus

tibus propositio in foro quotidiana, & de qua præfertim in Romana de Gaetano, & in altera de Monte Mellini subtit. de fidej. ad materiam Bullæ Baronum super puncto, an bullæ Baronum procedat in debitis ex causa fidejusfionis discr. 100. & 101.

Ad alterum verò objectum nullitatis resultantis ab omnis fidelitatis in contractibus mulierum generaliter re quisitus per Statutum Urbis 151. Dicebam hodie satis receperam esse in Rota, & curia propositionem, quod ubi agitur de dote pro certo ac determinato, matrimonio adhuc non contracto, itau non intrent limitationes, de quibus supra in Tiburtina, & in Fulginiana discr. proxime preced. talis contractus non subjetus solemnitatibus ex generalitate text. in l. fin. C. ad Vellejan. etiam si ageretur de muliere extranea ex causa huius voluntaria dotante, ex deductis decr. 241. p. 7. rec. in Tiburtina donationis 17. Junii 1652. coram Dunozet, inter eas decr. 919. cum aliis dictis procedentibus, multò magis ubi agitur de matre constitutive dotem filia, quam ipsa recte fit in hac saltem ratonam esse alium de provisum ad supplendum eam summam, que inspecta ejusdem ac viri qualitate, congrua judicabatur, cum tunc videatur potius ex causa necessaria.

Quia in defectum patris, vel ascendentiæ ex latere paterni intrat obligatio matris, per text. in l. fin. s. quis à liberis, s. 1. ff. de liberis agnoscendis, Mantic de tacit. alios colligen lib. 12. tit. 16. numer. 28. Fontan. de paci. claus. 5. glo. 2. numer. 1. Giurb. ad confutnd. glo. 3. numer. 47. Altog. cons. 59. n. 2. cum sequ. lib. 1. cum aliis per Boff. de dat. cap. 5. & numer. 11. cum sequ. & omnes abique controversia, que solum inter DD. esse soler, existentes fratibus utrinque conjuncti, 7 an fel. quemadmodum equalis est dote successio, ita æquale debet esse onus donationis, ut incline videtur Soc. jun. in l. 1. fin. solut. matr. num. 201. sed contra videatur recepta, ut apud allegatos, præterim Giurb. num. 49. proper ordinem prescriprium in d. text. in l. s. quis à liberis, ut infra discr. 142.

Et quamvis per scribentes in contrarium constitueretur fundamentum in copiosa decisione Ravenaten. dots 11. Aprilis 1644. cotam Cortado impress. decr. 262. p. 9. rec. ubi latè firmatur, dotem in materia solemnitatibus privilegiatum non esse, nisi quando constiuit effet præcisæ necessariae, facili tamen erat responso, decisionem prædictam, omnemque autoritates ibidem collectas procedere in terminis minoris, in quo duplex intrat impedimentum, unum juris communis, alterum Statuti, abique eo quod in jure reperiatur alter prolixius, sicut autem in muliere majori nullum impedimentum de jure communis habente de bonis suis libere disponendi, præteriusque in causa qui remanet indotata; & fortius quia etiam in causis, in quibus lex mulieribus contrahere prohibet, non reperiatur expressæ exempta, ut in l. finali ad Vellejan. ex quo de promissa est hujusmodi conclusio, ut supra, discr. 16.

Denuo quoad aliam nullitatem deductam ex omni solemnitate Statuti 149. dicebam illud esse latè lege fundamentalis, tum quia tantibus præmissis, hujusmodi dotis constitutione non donationi ac liberalitati, sed potius necessitate referenda erat, tum etiam quia ubi respectu ipsius mulieris dotate aucti possit lucrativus, & tanquam sapiens donationem cadens necne sub dicto statuto, cœfatur habent tamen quæstio respectu viri, qui dicitur sovere causam onerosam, cum aliis abique tanta dote, matrimonii onerosi sumus subiecisti, ad tex. in l. finali. s. si à locero, & que in fraud. cred. Fontan. de paci. claus. 5. glo. 2. p. 6. & 7. n. 36. cum sequ. Martin. Andt. decr. 79. Rot. decr. 33. post Cenc. de censibus, & ceteri diligenter cumulati per Andreol. controvs. 276. n. 2. cum sequ. Apud quos receptum est tun hujusmodi fictionem adde, quando alienatio, vel alter contractus excedit dotis medietatem, ita mulieri saltem mediæ dotæ excedit dotis medietatem, ita mulierem saltem mediæ dotæ non remanet: atque hoc jure passim vivitur in Curia, ubi præferunt signaturum Justitiae adversus mandata, que contra mulieres relaxantur, tempore referribit cum clausula, falsa medietate, (licet me originaliter id excitante, quandoque etiam modica alienatio, vel obligatio 4. diu dimidiat invalida judicata sit ob dotis modicitatem, ita medietas omnino incongrua esset ad necessariam substantiationem, ut habetur alibi deductum ex Cyriaco & Novogratio, & aliis, & quam restrictionem in precepti etiam intrare dicebam ob dotis modicitatem.)

Et quamvis in proposito casu, satis iusta, & quodammodo necessaria effet causa, ob quam dotis alienatio facta est, attamen concurrente prædicta fictione, ob quam mulier indotata remanet dicatur, receptum est iusta, causam in 5. prop. non sufficer, ut in specie alienationis pro exercitando viro, vel alia causa alia de jure permitta, Andreol. d. controvs. 376. ubi plures cumulat; & in terminis individualibus pro constitutendo dote etiam propria filia Cyriac. controvs. 295. num. 39. & 42. cum sequ. cujus opinio nem preluppolio facta indotatio, admittit Altog. cons. 34. in fin. lib. 1. & videat vera propositio, tum ex regulâ quod non debet discooperiri unum altare, & alterum cooperiatur, tum etiam quia in concurredi durum dotum, potior esse debet conditio mulieris agensis de damno viando, & ne bonis dotibus iam posseffis privetur, quam alterius agentis de lucro captando, & ut aliena bona obtineat, licet haec secunda confidatio de causa lucrativa subtilitas folium respectu mulieris dotate, non autem viri soñem habeat.

CIVITATIS CASTELLI DOTIS
PRO JOANNA CIAPETTA,
CUM FAUSTINA DE MAGIS, ET DOMINICO
DE MUTIS CONJUGIBUS.
Casus disputatus coram A. C. & Prelatis, ac
evarie resolutus.

De constitutione dotis filie, facta per matrem cum eius dote, an dicatur invalida ex eo quod ipsa mater indotata remaneat.

SUMMARIUM.

- 1 Mulier non potest facere dotis conditionem deterioriæ, ut indotata remaneat.
- 2 Juramentum facit cessare dispositionem legis Julie.
- 3 Sed ubi remanet indotata, juramentum nil operatur, & talis dicitur, ubi non remanet salva medietas.
- 4 Aliquantodem modica alienatio facit mulierem indotatam.
- 5 Idque verum, etiam si concurreret justa causa pro altera dote.
- 6 Procedat, ubi alienatio doris fieret cum reservatione ususfructus, & n. 8.
- 7 Delimitatione conclusionis n. 3. ubi mulier est senex, & num. 9.
- 10 Quando valeat actus etiam si excedat medietatem dotis.

DISC. XX.

Joanna, & Laurentius conjuges desponsando Faustinam communem filiam Dominico de Mutis, omnia ferunt eorum bona in dote assignarunt, sibi reservato usufructu ad vitam, sed panitens Joanna, renuebat dare ejus bona dotalia, ex eo quod ipsa remaneret indotata; unde introducta prius causa in partibus, & deinde in Curiam cor. A. C. Pro d. Joanna scribens dicebat ejus intentionem fundatam esse in regula textus in l. Attilicinus, ff. de paci. dotal, per quam mulier prohibetur facere ejus dotius deteriorem conditionem, ita indotata remaneat, quamvis in hujusmodi acto intercelerit juramentum; licet enim iudicium tollat obstatuolum, l. Julia de fundo dotali, unde propriez alienatio fundi dotalis de jure civili invalida, ob juramentum de jure canonico substatueretur, ut apud Cavall. decr. 482. n. 1. decr. 169. n. 12. cum sequ. par. 9. rec. Nihilominus id procedit, dummodo alienatio non sit talis, quod notabilem fictionem inducat, ita mulier indotata remaneat, tunc enim receptum est, juramentum nihil operari ob implicitum, seu presumptum dolum ex tali fictione resultantem, Adden, Ad Greg. 32. 1. n. 12. Giurb. obser. 80. n. 10. Thelafr. decr. 223. Fontan. de paci. claus. 5. glo. 2. p. 6. & 7. n. 36. cum sequ. Martin. Andt. decr. 79. Rot. decr. 33. post Cenc. de censibus, & ceteri diligenter cumulati per Andreol. controvs. 276. n. 2. cum sequ. Apud quos receptum est tun hujusmodi fictionem adde, quando alienatio, vel alter contractus excedit dotis medietatem, ita mulieri saltem mediæ dotæ excedit dotis medietatem, ita mulierem saltem mediæ dotæ non remanet: atque hoc jure passim vivitur in Curia, ubi præferunt signaturum Justitiae adversus mandata, que contra mulieres relaxantur, tempore referribit cum clausula, falsa medietate, (licet me originaliter id excitat, quandoque etiam modica alienatio, vel obligatio 4. diu dimidiat invalida judicata sit ob dotis modicitatem, ita medietas omnino incongrua esset ad necessariam substantiationem, ut habetur alibi deductum ex Cyriaco & Novogratio, & aliis, & quam restrictionem in precepti etiam intrare dicebam ob dotis modicitatem.)

Et quamvis in proposito casu, satis iusta, & quodammodo necessaria effet causa, ob quam dotis alienatio facta est, attamen concurrente prædicta fictione, ob quam mulier indotata remanet dicatur, receptum est iusta, causam in 5. prop. non sufficer, ut in specie alienationis pro exercitando viro, vel alia causa alia de jure permitta, Andreol. d. controvs. 376. ubi plures cumulat; & in terminis individualibus pro constitutendo dote etiam propria filia Cyriac. controvs. 295. num. 39. & 42. cum sequ. cujus opinio nem preluppolio facta indotatio, admittit Altog. cons. 34. in fin. lib. 1. & videat vera propositio, tum ex regulâ quod non debet discooperiri unum altare, & alterum cooperiatur, tum etiam quia in concurredi durum dotum, potior esse debet conditio mulieris agensis de damno viando, & ne bonis dotibus iam posseffis privetur, quam alterius agentis de lucro captando, & ut aliena bona obtineat, licet haec secunda confidatio de causa lucrativa subtilitas folium respectu mulieris dotate, non autem viri soñem habeat.

Neque ratio, quod agatur de dotanda propria filia videatur in proposito considerabilis, quoniam etiam patris, cuius obligatio strictior in jure reputatur, onus est dotare filiam, quatenus sit dives, ac sibi remanet quantum sufficiat ad propriam subtilitationem, cum lex eum non obliget ad necandum seipsum ac reducendum ad famis necessitatem pro

pro filia dotanda, ex latè deducit. per Boss. de dot. c.4. n.222. multo minus mater.

Juxta præmissa judicatum fuit per A. C. denegando ad instantiam conjugium executionem instrumenti dotalis, verum hæc sententia per alterum Prælatum in gradu appellationis revocata fuit, unde introducta causa patiter per appellationem coram altero Prælato, coram quo magis formiter disputationum fuit, difficultas restringebatur ad punctum, quod hujusmodi bonorum dotalium alienatio ex causa alterius doris constitutiva non esset libera, & omnino abdicativa emolumenta ab initio, dum erat, reservatio usfructu, cuius reservationem salvare aëcum alias invalidum mouitabat iudex cum authoritatibus loquenteribus in terminis donationis omnium bonorum, que cum hujusmodi reservatione fibi stinetur, ex deducit per Mant. de tac. l.13. tit.32. franch. deci. 568. & huic circumstantia addetur limitatio, quam ex Ursili ad Alfolk. dec. 154. n. 1. tradit. Fontan. de pat. claus. 5. glos. 9. p.5. n.188. ubi scilicet mulier alienam dotem in talis estate constituta est, quod verisimiliter non speratur amplius nuptiaria.

8. Reflectendo autem ad prædictorum motivorum veritatem, cogitabam ea separatis considerata nullius effeminenti, reservatio enim usfructus non facit, quin mulier omnino lesta, & indorata remaneat, cum bonorum dominium, quinimodo possesso ita translata dicantur in eum, in quem facta est alienatio; neque autoritates loquentes in terminis subtiliter ob hujusmodi reservationem donationem universalem omnium bonorum, ad propositum faciunt, cum hujusmodi donationis invaliditas non resulteret à lectione, sed à cessante facultate testandi, que ita per usfructus reservationem adesse dicitur, quies tamen ille est talis, quod nudum sufficiat ad alimenta, sed etiam ad cumulandum aliquam bonorum partem, in qua testandi facultas verificabilis remaneat, ut bene Mant. de tac. l.13. tit.32. numer.26. & habeatur in sua materia sub tit. de donationib. sed hoc nihil ad rem, in qua punctus est in lectione, unde utriusque conclusionis penitus diversa est ratio.
9. Propterea nego simpliciter vera judicanda est prædicta alteratio, quam ex Ursili simpliciter tradit. Fontan. loc. cum nullum juris, vel authoritatis fundamentum habere videatur, siquidem Ursili nihil in hoc firmat, neque determinate loquitur, sed solum se referit ad Decimum cons. 356. num.3. non descendenter ad hos terminos talis alienationis, que notabiliter leso non inducat, aque mulierem indotatam relinquit; & Fontanella est simplex relator, unde nulla adest videtur matura, & determinata authoritas; minimeque affistere videat probabilis ratio, quoniam quidquid aliqui dubitaverint, etiam in senibus ad siliorum præcreationem non aperte, omnino receptum est matrimonium confidere posse, ut eruditus Rot. coram Merl. dec.229. num. 21. ad fin. ideoque parvissime conservanda est ejus liberatas, que ita impedita remaneret, & fortius quam in juvene aliquando ob formositudinem fine dote virum invenientem, quod in vetula nunquam datur; ac etiam quia non semper solus usfructus ad necessaria sufficit, sed quandoque occasione infirmitat, vel alterius accidentis, fortis principalis dispositionem habere oportet; & revera quantum pertinet ad observantiam Curia, nunquam istam limitationem præcisus, nam in dies, five agutare ad mulieribus juvenibus, five de senibus, referribitur salva medietate.
10. In proposita verò facta scientia, ex ejus circumstantiis, utrumque motivum insulm ac unité considerandum mihi, quamvis pro muliere dotante scribenti, non levem difficultatem inferbat, quod scilicet agebatur de mate habente virum, constituta in estate, que verisimiliter alias nuptias contracta non esset, dorante unicam filiam, si bi refererato usfructu, cum quo in futurum vivere poterat, eodem modo quo, non distracta forte principali, de præterito vixerat, itaut hujusmodi contractus aliud continere non videretur, nisi quandam anticipatam dispositionem per contractum, illius successionalis, quam juxta naturam ordinem post parentum mortem filia habitat erat, ita justitia, vel latenter honestat necessest impellente, ideoque si judicare debuisset pro meo iudicio ex particularibus facti circumstantiis, contra clientem respondidem; licet enim urgente videbatur consideratio, quod potuerit dari talis indigentia causa, ut solus usfructus non sufficeret; considerabam tamen, quod tunc ex dictis rationibus, five ex altera deducit ex text. in l. finali. C. de revoc. domini. judicis officium recte intrare posset, ut ne-

cessisti subveniretur; identique ubi moriente viro velleret secunda vota convolare; ideoque confulsiu Joanne, quod accidesceret cuidam honesto temperamento, quod iudex doctrina, prudentia, & integritate prædictus proponebat, atque ita credo sequutum.

PERUSINA CENSUS

PRO VALENTINO, ET ALIIS DE CIOPHIS, CUM SEPTIS, ET NONIIS.

Causa decisi per Rotam contra Ciophos.

An minor, vel ejus curator dare posuit in doto absque solemnitatibus ejus bona æstimata, præsertim census, ad effectum videndi, an extinctio census facta per debitorem cum viro valeat in mulieris præjudicium.

S U M M A R I U M .

1. Facti series, & an extinctio census fiat cum viro, & num.8.
2. Bona minoris dari non possunt in doto estimata sine solemnitatibus.
3. Quod procedit etiam in censibus, qui loco stabilius habentur.
4. Quando bona dicuntur data estimata.
5. Ex lapso 30. annorum presumuntur solemnitates.
6. Ad quem effectum attendi debetas conclusio, de qua num. 2.
7. De conclusione, ut ad ratificationem requiratur certa scientia facti, & iuris.
8. An extinctio census fieri possit cum viro.
9. Declaratus conclusio de abdibitis, necne solemnitatibus in contractu dotali initio per minorum.
10. Solemnitates non requiruntur in donatione necessaria.
11. Si facti de se validi constituta, runc potest deusus constitutio solemnitatibus.

P I S C . XXI.

Superstitibus ex N. de Septis, Virginia, & Euphrasia. X na puellis in pupillari estate constitutis sub tutela Catharinae mattis, hæc ad commodum pupillarum, de pecunia paterna hereditatis acquisitiv censum impositum per Mattheum Ciophi, deindeque eadem Catharina maritavit dictas duas filias, Virginiam scilicet Danzetta, & Euphrasianam Tobiae Nonio Nepoti illius celebris 7 obie, qui author est consiliorum, ac plurimi repetitione super institutionibus, aliquis legibus, cum date scutorum 2000. pro qualibet, ex quibus 2500. declaratum fuit esse medietatem bonorum paternorum consentientem in stipulis, & censibus, inter quos iste de scriptus fuit, reliquum verò ex maternis, dictaque matrimonio sequitur. Nonius Euphrasianus fecerit censum prædictum vendidit Gratiano, cum quo Ciophos debitos, vel ejus filii & heredes illum extinxerunt; dissoluto autem fere po 40. annos matrimonio per mortem viri, cuius ac socii haeredes detecti est non omnino idonea ad dotes restituendem, defunctaque etiam mulier, ejus heredes, dictaque Virginia, ac ejus etiam interim defuncte heredes, iudicium instituerunt contra dictos Ciophos census debitorum pro fratribus, perinde ac si census non esset extinctus, & allegata extinzione, plures tam per A. C. quam per alios inferioris judices hinc inde emanarunt sententia, quorum ultima revocatoria duarum editarum ad favorem debitorum fuit pro actoribus. Unde commissa in Rota causa restitutio in integrum adversus dictam sententiam, que in judicatum translatâ præter debitorum, & disputato dubio coram Zarata sub die 27. Junii 1653. contra Ciophos debitorum pro iustitia, & validate dicta rei iudicata, prodit resolutio, que est impressa deci. 324. part. II. recent.

- Ex eo potissimum fundamento, quod aut census praedictus datum erat in doto inæstimatus, & cum tali casu perferrearet in dominio mulieris, non poterat cum sacerdotio, vel viro fieri extinctio; aut datum erat estimatus, unde transisse diceretur in dominum viri, vel sacerdoti, ac obstat non nullitas ob non servatas solemnitates, fini quibus bona minoris, etiam pro seipso dotanda dari non possunt in doto, Bart. in l. si constante, nu. 77. ff. solut. matrim. quam certe.

exteti sequuntur congesci per Surd. deci. 28. ubi Hodierum in addit. & deci. 287. Fontan. de pat. claus. 5. glos. 7. num. 24. Leo dec. Valent. 31. nu. 2. cum sequ. lib. 1. Cyriac. contrav. 29. n. 40. cum sequ. & contrav. 30. num. 5. Altogr. conf. 31. n. 3. & sequ. lib. 2. Rota deci. 508. p.4. rec. num. 6. cum aliis quos cumulant Boss. de dot. cap. 8. num. 70. Eo addito, ut id procedat 3 etiam in censibus, qui licet tertiam speciem constitue dicuntur, attamen connumerantur inter stabiliad effectum solemnitatum, que in alienatione requiruntur, Grat. discept. 226. num. 26. Rot. dec. 441. nu. 2. post Cenc. de cen. & cens. quæst. 39. num. 45. Quidquid enim sit de hujus affirmati veritate in praesenti non examinata, ponderabile tamen id videbar ad prædictam effectum per argumentum à fortiori.

Conclusio autem prædicta de invaliditate constitutionis doto, per quam bona data effeta estimata, recte procedit 9 quod ipsum actum, seu circumstantiam dandi bona estimata, cum fit species voluntarie alienationis, quam ita mulier facere dicitur cum viro considerato tanquam extraneo empore, sicut autem quoad ipsam constitutionem doto in genere, quia nempe bona stabiliad data finis inestimata, pecunia verò & mobilia, que servando servari non possunt, data fin in quantitate, tunc enim ad effectum validitatis, vel invaliditatis actus spectatur causa, an scilicet effet necessaria, vel voluntaria; si enim effet voluntaria quia nempe minor doto constitueret extranea, ad quam dandam de jure compelli non poterat, & tunc, quia est actus formalis donationis, abique dubio non subsinatur finis solemnitatum, vel juris communis, vel statutaris, quanum defectum non supplet favor doto, quia non repetitur in iure privilegia, ut certis copiosis allegatis firmatur in Ravenne, doto 11. Aprilis 1644. Corrado impress. dec. 32. p.9. rec. etiam pluribus relatis per Boss. de dot. c.8. num. 70. cum sequ. licet ut plurimum quod sit super solemnitatum statutaris, quoniam illa juris communis suppleri solet a jure, cuius virtus, vel directe, ubi inest, tunc dicitur Apofolica authoritas, vel indirecte faciendo præsumere actum simulum, & dolosum, seu adimendo finis scriptura, frequentius per flatura tolli solet.

ubi vero actus donationis est necessarius, quia nempe mulier agat de dotando seipsum, sive frater de dotando sibi, quam ex præcepto hominis, vel legis communis, aut municipalis dotare teneatur, & tunc solemnitates non requiri firmatur apud Ottob. dec. 126. num. 10. & 11. & deci. 242. n. 5. p.9. rec. & refert Boss. de c.8. num. 74. licet & isto cal minoris p.6.9. non ab dabilitas solemnitates prætendendi posset, vel circa dots excessum, & incongruitatem, vel ad effectum lucri, ut habetur in d. Pisaren. deci. 136. Bene verius, quod etiam in cau dationis bonorum stabiliū estimatur, & cum pacto lucri, si temel pro uno matrimonio doto ita cum solemnitatibus bene constituta est, tunc abique alias solemnitatibus, pro secundis, vel ulterioribus nuptiis, etiam minori estate continuante constitui potest Soc. conf. 80. n. 24. & seq. lib. 4. & ceteri, de quibus Altogr. dist. conf. 31. n. 1. cum sequ. lib. 2. cum aliis, quos colligit Boss. de dot. c.8. num. 75. cum sequ. & latius infra in materia secundis, quæ regulariter normam recipit à prima.

R O M A N A .

PECUNIARIA DE SANCTACRUCE

P R O

MARCHIONE TARQUINIO SANCTACRUCE

CUM CHRISTOPHORO CINCIO.

Causa decisi per Rotam pro Cincio, & pendet.

De antiquo Statuto Urbis dorium moderatorio an locum habeat in clericis, & an fit lex Papalis,

vel lex Populi à Papa confirmata; & de usi favorabili Statutorum laicalium in Ecclesiasticis, aliaque ad materiam hujusmodi Statutorum cum

tum clericis, vel alias exemptis, & plura de
istis legibus dotium moderatoriis.

S U M M A R I U M.

- 1 *Facti series.*
 - 2 *Storia Urbis quamvis confirmata per Papam non com-
prehendit Clericos.*
 - 3 *Contrarium in specie constitutionis dicit antiquius de-
cimus.*
 - 4 *Dubitatur de conclusione positâ n.1.*
 - 5 *Distinguuntur plures injectiones causa,*
6 *De duplicitate persone in Papa.*
 - 7 *An reformatio doctrina facta sub Clem. VII. sit Constitu-
tio Apostolica.*
 - 8 *Rubrica denotat naturam, seu qualitatem legis;*
 - 9 *Super exequiis, & funeralibus Princeps laicus statuer-
e non potest, cum suis declaracionibus.*
 - 10 *Conclusio ad qua mon. 2. fundatur in deficiente voluntate
Pape, qui concurrenter etiam virtualiter, & tacitave-
nient Ecclesiasticis.*
 - 11 *Plures demonstrationes, ex quibus dicta reformatio Cle-
mentis comprehendat Clericos.*
 - 12 *Demonstrations contrarie.*
 - 13 *De origine doctis, iure genitum, vel civili, & de va-
liditate legum reformatiorum doctis.*
 - 14 *An dicta leges dicantur adverari libertati marimo-
niis.*
 - 15 *Discutitur amabiles, iuste, & favorabiles;*
 - 16 *Clerici non subjecti statutis laicorum possunt volentes
eis uti ad eorum favorem in ratione privilegiati-
va.*
 - 17 *Et de ratione.*
 - 18 *Subditus contrahere non potest cum non subdito spreta le-
ge sui superioris, & n.24.*
 - 19 *Limitatur conclusio, de qua n.16.*
 - 20 *Impugnatur, seu declaratur dicta limitatio.*
 - 21 *Contrahens absque debitis solemnitatibus censefugazia-
ri, & non habent animum contrahendi.*
 - 22 *Alius sine solemnitatibus an producat obligationem na-
turem, & obliget in conscientia.*
 - 23 *Adrogandum animum contrahentium attendenda est
opinio, que tunc vigebat.*
 - 24 *De conclusione, de qua n.18.*
 - 25 *Copia an probet si non reperitur originale, & quan-
do.*
 - 26 *De actione de dole, vel alia competente minori contra
iurorem.*

D I S C . XXII.

A ntiquata haec prætentio, quæ post silentium centum cinciri annorum, contrâ tertium, vel quartum hæredem, promptas judicium aures inventit, me docuit quām caute procedendum sit, parumque fidendum de illis, qui longissimo temporis intervallu aliquæ bona pacifice possidentes, à creditoribus, ac alienis prætentib; tamen tui videnter; cum enim Proferet Cardinalis de Sancta cruci; tunc Episcopus Chilianensis ac Nunius Apostolicus apud Regem Christianissimum, maritando Eritaniam neptem Franciso Cincio, constitutisset dote sumptu 3000, pulsatus deinde ad solutioinem; quando ad Cardinalatus apicem evectus erat, oppofuit de dicto promissionis nullitate ob confutacionem dotuum moderatoriam editam sub Clemente VII. per quam dotes taxanari in summa non excedente ducatos bis mille de carolinis importauit. scuta 1500. moneta currentis, unde circè residuum excessum sectorum 3500. introducta fuit inter partes, prius coram A. C. & deinde in Rotis lis, que per annos 80. & ultrâ filuit, donec Christophorus Cincius cessionarius Fisci, qui ex notoriis hujus familie Cincie calamitatibus ratione particidi fecerat, illam de anno 1655. infauravit, & assumpta deluper disputatione coram Cerro subrogatio in locum Millini, coram quo pendebat, sub die 18. Iunii 1655. prodit resolutio favorabilis Christophori actio confirmata in secunda disputatione 22. Iunii 1657. & intentia coram eodem Cerro 28. Martii 1664. Verum adhuc concessafuit tercia audentia, & pendet re- visio.

Decisionum desuper editorum fundamentum fait, quia de promissione dotis constat ex publico instrumento camerali obligatione vallato, quod favore creditoris probata.

ne *Ægidiana*, quæ edita per Cardinalem *Ægidium Machiæ*, vel totius Italæ legatum, quando Sedes Apostolice residebat Avenione, confirmata fuit per Sixtum IV. & Paulum III. atque ad Urthem ac universum Statum Ecclesiasticum extensæ, non alterata tamen ejus primordiali natura, seu qualitate legis laicalis.

- Nihilominus in praesenti evidenter confare videtur Clem
7 mentium VIII. ultrammodum potestatem exercere voluisse, dic
tamque legem protere, tam Jure Regio, quam iure Pontificio, ex pluribus demonstributionibus. Primum, nempe ex rubrica indicate non esse Statuum Populi, sed legem Pa
paz, ibi, *Reformationes & statuta, abortiones & pre
cepta Sanctorum Dミニ Nostrorum Clementis VII. ex decreto,
& deliberatione Concilii, &c.* & sic non est lex edita per Po
pulum de licentia, & auctoritate Papaz, prout sunt gene
raliter Statuta Utrius, sed est lex Papaz emanata de consilio,
8 & consensu Populi, rubrica enim, seu inscriptio declarat
ac probat quid lex continet, aquila sit dicitur eis natura,
qualem rubricadit, *glossa in leg. unica vesp. retrahit,*
*Cod. ne litterat tenuit provocare & ceteri apud Sord. con*163*,*
*nu*12*. Fanci. nullitatibus apote*13*. Martii *1648*. Rojas inter
fias dec*1590*. Epiphi.*

Quod clariss. convicii observabam ex allorum statutorum rubrica, seu inscriptione, ibi, *Statutorum Almae Urbis Roma auctoritatem Sanctissimi D. N. Gregorii XII. a Senato Populique Romane editorum*, & sic direcè dicuntur edita per Populum, ac Senatum, accedente probativa auctoritate Papæ, tanquam licentia, fine quo in Stau Ecclesiastico ex Aggidiana, etiam inter laicos subditos, Civitates & populi ita statuta concedere non possunt, ut apud Burat. dec. 6. ¶ passim.

Idem quoque evidenter comprobat modus registrationis dicta legis, quoniam Statuta, sive iuris, sive modernae, quae leges Populi ac Senatus dici possunt, habent propria volumina, in quibus infra est, contradicenda a Bullis, & Constitutionib[us] Apostolicis, qua etiam edita pro regimine Status, seu Principatus laicalis, five pro aliquo ejusdem Status loco, in Bullario, & inter alias Apostolicas Constitutiones registrantur; atque ita de hac lege practicatum fuit, cum inter antiqua Urbis statuta registrata non habeatur, sed bene in antiquo illius temporis Bullario, & inter alias Pontificias Constitutiones, prout plures dabantur dispensationes concessae per successores Pontifices cum derogatione dictarum prohibitions, in quibus dicta lex enunciatur tanquam Constitutione Clementis VII, non autem tanquam statutum Populi.

Et quamvis ex illius tenore constet, reformationes in ea contentis, tam circa dores, quam circa quamp lura alia, conditas esse per plures de Populo ad id deputatis una cum Cardinali de Valle per Papam delegato, quod fuit pontificum Rotae fundatum, ut hoc esset Statuum Populi. Attamen id parvum turum videbatur; quoniam etiam Constitutiones Pii V. & Sixti V. super hujusmodi reformatiobibus editae (& quas, illam praefixam Sixti hodie videntur, & cui in dies derogationes conceduntur, non dubitatur esse Constitutiones Apostolicas in Bullario inter alias Bullas, non autem in volumine Statutorum, & inter alia Statuta registratas) editae fuerint lingua materna, eodemque adamantum modo, quo iste, quoniam Principes omnia facere dicuntur, que ab aliis de eorum mandato, seu autoritate sunt, ut communiter firmant nosri respectives institutiones in proposito occasione compilationis juris civilis, que non ab ipso Julianino direxerat ac immediate facta fuit, sed a Triboniano, Theophilo, & Dorotheo.

Clausi, & inconvinciblitter ex duplicitia alia circumstantia contenta, non in ipsius Papae confirmatione, sed in ipsis reformationibus materna lingua ordinatis, que Populo referuntur; una nempe, quod in observantibus infigitur pena excommunicationis, que absque dubio per Populare per ipsum Papam confederatum tantum Principem secularium infigi non poterat; & altera quia eadem Reformationes disponit circa excequias ac funera mortuorum, prohibendo convocationem clericorum facultarium, & Regularium, & Confraternitatum ultra certum numerum, quod est quid spirituale concernens suffragium animalium, atque de directo iudezis Ecclesiasticae libertatem, utrin puncto confirmatis Statuti Urbis Roman. singul. 358. ac firmant Medicos, de seipsum part. 1. q. 30. & Bulet. dicti. Clerical. tit. de exemptione Clericorum & statutis. §. 3. n. 17. apud quos ceteri.

Rotali, sed tanquam interpretationi, seu probationi dicta voluntatis tunc verisimiliter nota, dum ob temporis brevitatem annorum 30. memoria erat recens, unde propterea admisso etiam quod ageretur de Statuto merè laicali adhuc ratione dictæ voluntatis ex tot circumstantiis deducere, resolutiones non captivabant in electum.

Præterea his etiam cestantibus, omnem penitus difficultatem removeri credebam ex motivo ulius activi tanquam favorabilis ac privilegiativa, de quo in quarta inspectione, ad cuius tamē meliorem cognitionem congruens censu præmittere tertiam superlitis insinuatam; an iūcēcēt hujusmodi leges dotum moderatoriae censende essent exorbitantes & odiosæ, vel potius favorables ac Reipublicæ uitæ.

Circa quam inspectionem illud imprimis constituebam præsuppositum, dubitari non posse de potestate statutum super dotum moderationis, quinidem etiam de dotali abolitione; inter nos enim quæstio est, an dos provenal à jure naturali secundario, quod idem est ac ius gentium, vel potius à jure gentium secundario, vel demum à jure civili, in quo varia sunt scribentibus opiniones, quas referunt & examinat Barbat. in p. 4. par. 2. fol. 1. m. 23. & seq. Boſſi. de dot. c. 2. nu. 1. ubi n. 8. distinguunt, ut origine sit de jure gentium; verum de illius dicto dubitat Bal. Novell. de date part. 3. nu. 1. ubi n. 8. distinguunt, ut origine sit de jure gentium, ordinatione vero de jure ciuitatis, eamdemque distinxit iōne sequitur Barbat. Verum neque hæc opinio tutæ videatur, quoniam apud multas gentes, ac nationes hujusmodi contractus ignoti sunt, ut observant Petrus Gregorius synagmatum juris part. 2. lib. 2. c. 18. Fontanell. de patr. cl. 5. glo. 1. par. 1. n. 1. cum seq. Boffi. d. n. 138. ubi alios cumulantur.

De iure siquidem gentium sunt illi contractus, qui per necessitatem concernant humanum commercium, cui quasi à natura insiti sunt, omnibus gentibus communis, ut permutatio, commodatum, emptio, & venditio, & similes, quod per se non procedit in iure, sine qua dari possunt & dantur matrimonia, idēque potius dicendum est hujusmodi dotis contractus non jure gentium generali originatum esse, sed aliquarum gentium particularium moribus & usu, ita dicto ad differentiam iuri scripti Romanorum, à quo formam, seu modum accepti; & consequenter apud omnes receptum ac indubitatem est, à jure positivo minui, seu moderari, quinidem & in totum tolli posse, ita ut de potestate statutum circa hujusmodi leges dotum moderatorias dubitandum non sit; si enī magis communis ac recepta statutū, etiam legitimam per statuta minui, modo etiam in totum tolli posse, cum tamē hæc magis à jure naturali, vel gentium primo origina videatur, hinc proinde fortius idem dicendum est de date, quod ut dictum est non apud omnes gentes, & nationes in iūi fuit,

¹⁴ Solum de hujusmodi legum validitate aliqua dubitatio habita fuit quod matrimonium, cuius libertatem tales leges restringere videntur, ut censuit Hippolytus de Marſili. singl. 589. quem simpliciter refert, & sequitur Pafcal. de patr. potest. part. 3. cap. 2. num. 29. arque dubitant ceteri, de quibus apud proxime allegandis; verum hæc dubitatio utpote nulli iuri, vel rationis fundamento innixa, communis calculo reiecta est, ut ceteris res probant Baez. de non meliorando cap. 1. num. 1. & per rot. Molina de riu. nuptiarum lib. 2. differentia 7. numer. 70. eum sequent. Fontanell. dist. 1. claus. 5. glo. 1. part. 2. numer. 250. & pro absoluto habuit Rota dec. 1. 17. part. 1. divers. magisque de plano comprobant dictæ Apostolice Constitutiones Clementis VII. Pii V. & Sixti V. dum Summus Pontifex qui est supremus ac major libertatis matrimonii defensio, talen legem non ederet, vel confirmaret, si dictæ libertati prejudicaret, & latius infra dec. 143.

¹⁵ Quinidem hujusmodi leges esse nedum validas, sed etiam rationabiles, ac Reipublicæ utilles & proficias, proinde que favorabiles; firmanit Baez. loc. cit. m. 5. Fontanell. ibidem Giurb. ad confitetur. Mefianen. cap. 4. glo. 7. part. 1. in principio. Leotar. de usr. q. 30. n. 69. Rota d. dec. 1. 17. n. 5. & per rot. part. 1. divers. dec. 160. n. 6. & 172. n. 13. cum seq. part. 8. recent. & dist. 143.

Firmata igitur hanc inspectionem, quod scilicet hujusmodi lex, eam etiam capiendo tanquam Statutum merè laicali esset favorabilis ciuitibus, in quorum gratiam hujusmodi leges ordinari solent, ex deductis in Romana, fui Nepesina pro Brunetta dicitur, sequenti, pro absoluto exinde inferebant ad quartam inspectionem, ut scilicet etiam Clerici, & Ecclæstici possint habere hujusmodi Statutorum usum actuum, non in ratione subjectiva, seu coactiva, sed in ratione favorabilis ac privilegiativa, cum communis ac recipitissima propositio sit. Clericos, & Ecclesiasticos habere usum actuum Statutorum laicalium in ratione favorabili, & privilegiativa, Abb. in cap. Ecclesia S. Mariae nu. 37. de confit. ibique Felin. m. 31. Sud. con. 301. nu. 24. Graff. de effectibus Clericatus c. 2. n. 3. Adden. dec. 27. nu. 24. Rota dec. 251. n. 8. part. 8. rec. & 231. n. 12. & seqq. part. 10.

Iquid duplicitate habet vivam rationem ipsi Ecclesiastico 17 immunitatis favorabilem; unam nempe quod clericatus tanquam favor ac privilegium non tollit civitatem, neque deterioris conditionis facere debet civis illum habentes, quam ex carentes, quoniam ita contingeret potius odiū ac prejudicium, ita ut in proposito, deterioris conditionis clienti Cardinales, & Episcopi, aliquid Ecclesiastici, quam mercatores, & artifices; alteram vero formitem, quia una ex majoribus questionibus vertentibus in materia immunitatis Inter Ecclesiasticos, & secularices, seu ciuitatis, & canonistas, est circa æquitatem, vel inæquitatem; siquidem laici dicunt, quod sicut clericis non subduntur subjectione passiva Statutis, & legibus laicalibus, ita neque sub eis comprehenduntur in parte activa, & favorabili ob equalitatem fervandam, quod tamen negant Ecclesiastici, afferentes in hoc confitere immunitatis privilegium.

Quicquid autem sit de dicta quæstione, hoc unum est quod in praefatis sequentibus totum oppotuit, quoniam ita Clerici non habent usum actuum ac favorabilem; & convertor autem fontent talium legum damnum, & incommodum, quoniam si dores laici constituant, in sensu dictarum decisionum, ad illarum solutionem cogi possunt, & econverso si ex eadem dictum causa effient laicorum credentes, illos ad solutionem excessum cogere non possent coram iure laicorum, qui ab eis dubius proprias leges laicorum cum suis subditis attenderet, quamvis laici cum clericis, & non subditio contraxisset, quia non potest subditus spreta lege sui Superioris, contrahere cum non subditio, Feder. de Senis cons. 85. sub num. 4. Graff. de eff. Clericat. c. 2. n. 191. Sperell. dec. 10. num. 4. apud quos concordantes; id estque ex hujusmodi optione per aliquis retenta in gratiam immunitatis Ecclesiasticae ac privilegiis clericalis, ita de plena resultante utriusque odiū, & prejudicium, & sic totum oppositum ejus quod volum in eis.

Hic solido pro mihi o judicio irrefragabili fundamento, decisiones non negando predicant conclusionem de usu 19 activo, & privilegiativo, respondent id procedere in Clerico, vel alias exemplo, qui ab initio contractus declaravit veluti Statuto laicali, fucus autem quando id tunc non declaravit, cum ita potius declarasse censorum nolle ut, & consequenter licetum non est ad illud recurrere quando convenitur, ex autoritate Lamberteng. de contract. glo. 2. verb. mulierum n. 8. & Rota in Senogallieni fructuum census 1644. coram Ghislerio.

Verum haec responsio corrumpere quoque videtur ex defensu applicationis dictæ propositionis ad factum, Lamberteng. enim loquitur de solemnitate statutaria, quæ in ipso contrahendi actu adhibenda est, ut frequentius esse foliella interventioni judicis, & consanguineorum; tunc etenim duæ contrahendi via, quæ plene habentur; una de jure communi, altera de jure statutario; unde recte dici potest, quod clericus non adhibendo formam statutarium, noluerit illa uti, sed altera gaudente libertate contrahendi fibi de jure communi competente abesse his vinculis, atque in hoc admittentebam veram dictam doctrinam, penitus tamen negabam ejus applicationem ad casum, cum non ageretur de solemnitate adhibenda in ipso actu contra-hendi.

Quinidem ex hoc potius deducemus in donante deficientem voluntatem, quod scilicet conclusus legis moderatoria-

annulatorem actum, ita in excessu potius nugari vorerit, ac non habere animum contrahendi, Manf. de tacit. lib. 3. rit. 10. num. 22. & seq. Ex qua ratione prodiit resolutio in Rota, & Curia hodie passim recepta, ut ex contrahenti nullo ob defectum solemnitatem, neque naturalis obligatio resulteret, idēque conscientiam non afficiat, ex deductis dec. 80. n. 12. & seqq. p. 10. rec. & dec. 98. n. 17. & seqq. p. 1. ubi con-

denda

denda est opinio, quæ tunc tenebatur, non autem opinio nova moderno tempore tenta, ut ex deductis apud Orthob. dec. 25. n. 12.

Denum his omnibus cestantibus, ponderabam quoque deficere actionem in creditore tanquam laico ac subdito, cum lex non solum prohibeat promissionem, vel solutio-²⁴ nem, sed etiam receptionem, ibi, promettere, e pagare, & orievere; verum de hoc motu dubitabam, quoniam ca- demlex excipit casus, in quibus promissiones fierent à Barbonibus, vel exterris sub ea non comprehensib; ac etiam quia dum lex prodit in gratiam subditorum, illis tamē sufficiat, nam alias contra eos restorqueret, ex lis que habentur dis. 17. & seq. & dec. 175. part. 9. ac etiam in Romana dotis 26. Maii 1663. coram Veropio edita in causa dotis de Anguilla, hoc eod. tit. ad materiam luci dis. 128.

Et quamvis obstat videantur verbi ejusdem Sixtinæ, que exigit unum ex contrahentibus esse civem, ibi, perche nō dell' confititura Romano. Et clarissi ibi, sicuti compreſi Baron. Cortegiani, & Forastieri, chi apparenteranno con Romani, tanto dando, e promettendo, quanti ricevendo, e stipulando; nihilominus ponderatā dicta ratione, ex qua resoluti statuent, seu Pontificis verisimilis intentio, verba prædicta intelligenda summa discretriē codem themate retinet, quatenus scilicet tūis, vel incolatgravetur, non quatenus relevetur.

Attenta vero haec intelligentia, mihi ad veritatem reflectenti, difficultatem infrebarat, quod ita fore considerari posset restrictio libertatis matrimonii, quam adversus hujusmodi leges moderatorias ponderat Hypol. de Marsiliis singl. 589. & de qua dis. precedenti, quoniam viri, cives, vel incole, scientes pinguis dotes ab exteris, habere posse, à Romanis vero non nisi exiguae, ita putellas cives omnino spernerent, unde illæ viduature pati cogentur, atque difficultas est fieri considerabilis, nisi eam removere responſio, quod scilicet dicta Sixtina adhuc hodie vigeat, itaut si contra eus formam exceſſiva dos constitutur, contractus de jure censura, sine dubio reputetur invalidus, nulliusque actionis producitus, ut spes pro absoluto firmavit Rota, p. 21. ubi in obtinatur derogatio post solutum matrimoniū.

²⁵ De aliis uti statutis laicalibus. ³ De Legibus, & Constitutionibus dotum reformatoriis agitur in his discursibus, & de eadem materia latius, magisque ex professo infra, dis. 143, ac etiam in hoc rit. dis. 212. ubi an obtinatur derogatio post solutum matrimonium.

De aliis uti statutis laicalibus ad favorem in ratione privilegiativa, de quo ead. dis. 213. & 143, agitur dis. 112. de jure dicti. in hoc sit. & in aliis ibi enunciatis.

ROMANA SEU NEPESINA DOTIS,
PRO CRESCENTIA BRUNETTA,
C U M N.

Casus resolutus per A. C. pro Crescentia.

De Constitutione Sixtina dotum moderatoria, an locum habeat in muliere forensi nubente cœvi, vel incole Romano.

S U M M A R I U M .

1 Constitutio Sixtina dotum moderatoria non habet locum in mulieribus forensibus nubentibus viris Romani.

2 An ista lex adversetur libertatis matrimonii.

3 Derogatio dictæ legi passim conceditur, & nemini denegatur.

4 Et in derogatione non attenditur vitium subreptionis, vel obrepotionis.

5 In taxanda congrua dose non habetur ratio de dicta constitutione, cuius denegatio utpote nemini deneganda supponitur.

6 Decasibus, in quibus leges dotum moderatoria non procedunt.

7 De alio casu super statuto moderatorio Spoleto.

8 Quoniam materia subreptionis regulandas sit.

D I S C . XXIII.

² C Resolutio Brunetta vidua Nepesina, rubens N. Macrino, dotem ei constituit seutorum circiter 10. milii, unde dissoluto matrimonio per mortem viri, atque volente muliere illius bona retinere pro dote, & lucro, successores ex substitutione facta unicō filio superstite in pupillari estate defecit, iurium cessionem reportare curarunt a Camera Populi, cui, seu fabrica Capitoline Constitutione 59.

Sixti V. dotum moderatoria applicari ponam exceptum

Brunetta dicebam casum esse pro ea planum, qualem etiam iudex censit, quoniam Rota alia occasione disputato pomer articulo firmaverat, istam Constitutionem utpote in gratiam & favorem ciuium editam, non complecti casum, in quo mulier forensi nubat civi, vel incole, cum ita isti non dicantur depauperari, sed ditari, atque Civitas magis repleri divitiae, ex extra vienientibus, nam alias effter retrouent in odium eis, quæ inducta sunt in favorem, contra verisimilem Papæ intentionem, ut firmatur dec. 160. & 172. part. 8. rec. & dec. 175. part. 9. ac etiam in Romana dotis 26. Maii 1663. coram Veropio edita in causa dotis de Anguilla, hoc eod. tit. ad materiam luci dis. 128.

Et quamvis obstat videantur verbi ejusdem Sixtinæ, que exigit unum ex contrahentibus esse civem, ibi, perche nō dell' confititura Romano. Et clarissi ibi, sicuti compreſi Baron. Cortegiani, & Forastieri, chi apparenteranno con Romani, tanto dando, e promettendo, quanti ricevendo, e stipulando; nihilominus ponderatā dicta ratione, ex qua resoluti statuent, seu Pontificis verisimilis intentio, verba prædicta intelligenda summa discretriē codem themate retinet, quatenus scilicet tūis, vel incolatgravetur, non quatenus relevetur.

Attena vero haec intelligentia, mihi ad veritatem reflectenti, difficultatem infrebarat, quod ita fore considerari posset restrictio libertatis matrimonii, quam adversus hujusmodi leges moderatorias ponderat Hypol. de Marsiliis singl. 589. & de qua dis. precedenti, quoniam viri, cives, vel incole, scientes pinguis dotes ab exteris, habere posse, à Romanis vero non nisi exiguae, ita putellas cives omnino spernerent, unde illæ viduature pati cogentur, atque difficultas est fieri considerabilis, nisi eam removere responſio, quod scilicet dicta Sixtina adhuc hodie vigeat, itaut si contra eus formam exceſſiva dos constitutur, contractus de jure censura, sine dubio reputetur invalidus, nulliusque actionis producitus, ut spes pro absoluto firmavit Rota, p. 21. ubi in obtinatur derogatio post solutum matrimonium.

De Constitutione Sixtina dotum moderatoria non habet locum in mulieribus forensibus nubentibus viris Romani.

Derogatio dictæ legi passim conceditur, & nemini denegatur.

Et in derogatione non attenditur vitium subreptionis, vel obrepotionis.

In taxanda congrua dose non habetur ratio de dicta constitutione, cuius denegatio utpote nemini deneganda supponitur.

Decasibus, in quibus leges dotum moderatoria non procedunt.

De alio casu super statuto moderatorio Spoleto.

Quoniam materia subreptionis regulandas sit.

Quæ imperatio tamen ob nimiam dictæ Constitutionis generalitatem, omnino necessaria est in quibuscumque casibus, etiam in illis, in quibus alias de jure, ubi hujusmodi lex simpliciter majoris dores dari prohiberet, non procedet, prout est casus, in quo mulier non ab alio dotarecur, sed divites, ac de bonis propriis bene provisa se ipsam datur, ut in specie Baez. de meliorando dicta qu. 18. in princ.

Prout quando maiorem dotem constitutre oportet pro compensando aliquem defecum, seu inæqualitatem naturali, vel accidentalem ratione deformitatis, corruptionis, atroci, ignorabilitatis, & similium, quoniam illud plus ex hujusmodi causa datum, in effectu non est voluntaria, & sumptuosa dos, sed necessaria, & correspedita compensatio, ut pariter inspice Baez. ubi supra, c. 17. n. 8. & 17. Azvedo ad lib. 2. recompilationem, rit. 2. l. 2. n. 11. fol. 36. sed ob hujus Sixtinæ amplitudinem fervat praxis, quod indefinite obtinatur derogationes, neque unquam dedit causis in Curia, quod sciam, ex hujusmodi causis ab eo derogatione non existat, ut canonicatam esse, præterit vero ex prima limitatione, cum confitetur in verbis contrario, disponere videatur, ponderante casum, in quo ipsa mulieres clientes, secundam vero limitationem, in casus occurrentia forsan probabilius est subfinire, quoniam ratio in qua fundatur, fatigatur.

In proprio item hujusmodi Statutorum moderatorum dotis taxanda, disputationi pluries, præterit in una Spoletanæ pro Panuntia Costa, & Sisini Polo conjugibus, cum Andrea Costa, & Costa.